

สารบัญ		หน้า
เรื่อง		
คำนำ		ก
สารบัญ	ข	
บทที่ 1 บทนำ		1
1. บทนำ		1
2. ความหมายของสังคมสงเคราะห์	2	
2.1 ความหมายของ “สังคมสงเคราะห์”		2
2.2 นักสังคมสงเคราะห์ (Social Worker)		6
3. องค์ประกอบสำคัญของงานสังคมสงเคราะห์		7
4. หลักทั่วไปหรือปรัชญาพื้นฐานในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์		9
5. เป้าหมายการทำงานสังคมสงเคราะห์	9	
6. กลุ่มผู้รับบริการในงานสังคมสงเคราะห์	10	
7. ข้อคิดบางประการในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	11	
8. ตัวนักสังคมสงเคราะห์ (Social Worker) ในการทำงานสังคมสงเคราะห์	13	
8.1 ตัวนักสังคมสงเคราะห์		13
8.2 สิ่งที่นักสังคมสงเคราะห์ต้องเกี่ยวข้อง		19
บทที่ 2 องค์ประกอบและหลักการของงานสังคมสงเคราะห์	20	
1. A brief summary of the four components of good practice		20
1.1 Introduction		20
1.2 The four components of good practice		21
1.2.1 Component 1: Knowledge		21
1.2.2 Component 2: Values and ethics	23	
1.2.3 Component 3: Skills		25
1.2.4 Component 4: the social work process		27
1.2.5 Summary		28
2. หลักการสังคมสงเคราะห์	30	
2.1 หลักการเป็นตัวของตัวเองหรือหลักปัจเจกชน (Individualization)		30
2.2 หลักการรู้จักสังวรในตนเอง (Self-Awareness)		30
2.3 หลักการไม่ประณามหรือตำหนิตีติชนผู้มีปัญหา (Non-judgmental Attitudes)		30

2.4	หลักการยอมรับในตัวผู้รับบริการและระบบของผู้รับบริการ (Acceptance)	30
2.5	หลักการให้ผู้มีปัญหามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตัวของเขาเอง (Self-determination)	31
2.6	หลักการมนุษยมีศักยภาพหรือหลักการให้ผู้รับบริการยืนหยัดด้วยตนเอง (Self-reliance)	31
2.7	หลักความสามารถที่จะเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงได้ (Capacity to grow, change and cope with situations)	31
2.8	หลักการรักษาความลับ (Confidentiality)	31
2.9	หลักการมีส่วนร่วม (Client Participation)	31
2.10	หลักการระบายความรู้สึกอย่างมีจุดหมาย (Principle of Purposeful expression of feelings)	31
บทที่ 3 วิธีการและกระบวนการของงานสังคมสงเคราะห์		33
1.	บทนำ	33
2.	วิธีการทางสังคมสงเคราะห์	34
2.1	วิธีการที่แบ่งตามแนวเก่า	34
2.2	วิธีการที่แบ่งตามแนวใหม่	43
2.3	วิธีการแบบผสมผสาน	44
3.	กระบวนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	44
1.	การศึกษาหาข้อมูล/การหาข้อเท็จจริง (Fact Finding or Social Study)	44
2.	การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง/การวินิจฉัยหรือประเมินปัญหา (Assessment)	44
3.	การแบ่งประเภทความเดือดร้อน (Ordering of problem)	45
4.	การวางแผนให้ความช่วยเหลือ (Planning for Intervention)	45
5.	การปฏิบัติหรือการลงมือให้ความช่วยเหลือ (Intervention)	46
6.	การติดตามผล (Follow up)	46
7.	การประเมินผล (Evaluation)	46
8.	การสิ้นสุดการให้ความช่วยเหลือ (Termination)	47
8.1	การวางแผนในการยุติกระบวนการการให้ความช่วยเหลือ	47
8.2	ระยะของกระบวนการสิ้นสุดการให้ความช่วยเหลือ	47
8.3	เหตุผลของการสิ้นสุดกระบวนการช่วยเหลือ	48
4.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์	48

	ง
5. สรุป	49
บทที่ 4 เทคนิคการสร้างความสัมพันธ์ (Relationship Technique)	50
1. ความนำ	50
2. ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ 51	51
3. ความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์	52
4. ความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ ในเหตุผลอื่นๆ 55	55
5. ใช้เทคนิคการสื่อสารในการสร้างมนุษยสัมพันธ์	56
6. องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์ 57	57
7. องค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 58	58
8. บัญญัติ 10 ประการ สำหรับการฝึกการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 59	59
9. ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship Theory)	59
9.1 ลักษณะของทฤษฎี 59	59
9.2 แนวคิดหลัก	60
9.3 การสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด	60
9.4 เป้าหมายการสร้างสัมพันธ์เพื่อการบำบัด	61
9.5 สิ่งที่ต้องตระหนักถึงในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลและผู้ป่วย 61	61
9.6 คุณสมบัติเฉพาะของพยาบาลจิตเวชในการสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด 62	62
9.7 ลักษณะเฉพาะของสัมพันธภาพ	63
9.8 ขั้นตอนในการสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด (Phase of the nurse-client relationship)	65
9.9 ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดทางจิตและวิธีการแก้ไข 69	69
บทที่ 5 ทักษะการสัมภาษณ์ 75	75
1. ความสำคัญของการสัมภาษณ์ในงานสังคมสงเคราะห์ 75	75
2. คำจำกัดความ 75	75
3. ความคาดหวังในบทบาทจากกันและกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์กับผู้ขอรับบริการ 78	78
4. เริ่มต้นจากจุดผู้มีปัญหาเป็นอยู่ (Beginning where the client is) 80	80
5. ข้อแตกต่างระหว่างคำขอร้อง และความจำเป็น (Request and Need) 81	81
6. ศิลปะในการฟัง (The Art of Listening) 83	83
7. นักสังคมสงเคราะห์พูด 85	85
8. ข้อตกลงระหว่างการสัมภาษณ์ 89	89

9. ประเด็นสำคัญของการสัมภาษณ์ (The focus of interviewing)	90
10. อุปสรรคต่าง ๆ ในการสัมภาษณ์	91
11. การมาสัมภาษณ์ช้ากว่าที่ได้กำหนดไว้จนเป็นปกติวิสัย	91
12. การบอกเลิกการสัมภาษณ์	93
13. ความเจ็บในระหว่างการสัมภาษณ์	93
14. ผู้ขอรับบริการสัมภาษณ์นักสังคมสงเคราะห์	94
15. การสัมภาษณ์ในกลุ่ม (Group Interviewing)	96
บทที่ 6 เทคนิคและทักษะการเยี่ยมบ้าน (Home Visiting)	99
1. ก่อนการเยี่ยมบ้าน	100
2. ขณะเยี่ยมบ้าน	100
3. หลังการเยี่ยมบ้าน	104
บทที่ 7 เทคนิคและทักษะในการปฏิบัติงาน (เพิ่มเติม)	106
1. เทคนิคและทักษะการปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ โดยใช้รูปแบบครอบครัวเป็นฐาน	106
-ความหมาย	106
-วัตถุประสงค์	106
-ความเชื่อพื้นฐานทางด้านสังคมสงเคราะห์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ครอบครัวเป็นฐาน	106
-การประยุกต์ใช้ในงานสังคมสงเคราะห์	107
2. เทคนิคและทักษะการติดตาม (Follow up) และ ประเมินผล (Evaluation)	107
3. การประสานงานและการทำงานร่วมกันในระบบสหศาสตร์	109
บทที่ 8 บทบาท หน้าที่ และงานของนักสวัสดิการสังคมในงานนโยบายสวัสดิการสังคม	111
1. เครื่องมือการทำงานสังคมสงเคราะห์	112
2. บทบาทของนักวิชาชีพต่อเรื่องของนโยบาย	114
3. นักสวัสดิการสังคมต้องทำงานด้านนโยบายมากน้อยเท่าใด	119
4. ประเด็นปัญหาที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย	119
บรรณานุกรม	121